

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»

ПОЛОЖЕННЯ
про забезпечення дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти у Міжнародному економіко-гуманітарному університеті імені академіка Степана Дем'янчука

СХВАЛЕНО

науково-методичною комісією
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»
протокол № 4 від 29.01.2019.

(із змінами та доповненнями,
затвердженими НМК (протокол № 4
від 12.04.2022)

Голова науково-методичної комісії
проф. Боровик А. В.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»
протокол № 6 від 31.01.2019.

(із змінами та доповненнями,
затвердженими Вченою радою
(протокол № 7 від 28.04.2022) і
введеними в дію наказом № 031/44-Д
від 28.05.2022)

Голова Вченої ради
проф. Дем'янчук А.С.

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

1.1. Це положення розроблене відповідно до Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», Цивільного кодексу України, інших нормативно-правових актів та Статуту Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука (далі – Університету), Положення «Про протидію плагіату в університеті» з метою запобігання плагіату (запозиченням) у наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних роботах.

1.2. Це Положення є складовою системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості) у Міжнародному економіко-гуманітарному університеті імені академіка Степана Дем'янчука.

1.3. Метою Положення є створення системи ефективного запобігання, поширення та виявлення плагіату в роботах науково-педагогічних працівників Університету, здобувачів вищої освіти всіх освітніх рівнів та форм навчання, аспірантів, докторантів; розвиток навичок добросовісної та коректної роботи із джерелами інформації; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальної власності інших осіб; активізацію самостійності та індивідуальності при створенні власних творів, а також підвищення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

2. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

2.1. **Автор** – фізична особа, результатом творчої праці якої є представлений твір (ст. 1 ЗУ «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 р. № 3792-XII).

2.2. **Здобувачі вищої освіти** – особи, які навчаються у вищому навчальному закладі на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації (ст. 1 ЗУ «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII).

2.3. **Наукове видання – твір** (узагальнююча наукова праця, монографія, збірник наукових праць, збірник документів і матеріалів, тези та матеріали наукових конференцій, автореферат дисертації, препринт, словник, енциклопедія, науковий довідник або покажчик, наукове періодичне видання тощо) наукового характеру, що пройшов процедуру наукового рецензування та затвердження до друку вченою (науковою, науково-технічною, технічною) радою наукової установи або вищого навчального закладу, редакційно-видавниче опрацювання, виготовлений шляхом друкування, тиснення або в інший спосіб, містить інформацію про результати наукової, науково-технічної, науково-педагогічної, науково-організаційної діяльності, теоретичних чи експериментальних досліджень (науково-дослідне видання) (п. 18 ст. 1 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. № 848-VIII).;

2.4. **Оприлюднення твору** – здійснена за згодою автора чи іншого суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав дія, що вперше робить твір доступним для публіки шляхом опублікування, публічного виконання, публічного показу, публічної демонстрації, публічного сповіщення тощо (ст. 1 ЗУ «Про авторське

2.5. **Цитата** – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні. (ст. 1 ЗУ «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 р. № 3792 – XII).

2.6. **Плагіат** – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (ст. 50 ЗУ «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 р. № 3792 – XII).

2.7. **Плагіат академічний** – навмисне відтворення частково або повністю наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження, або відтворення під своїм іменем оприлюднених творів чи інших результатів інтелектуальної праці створених іншими особами без відповідного посилання. (ст. 69 ЗУ «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556 – VII).

2.8. **Науковий результат** – нове наукове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксоване на носіях інформації. Науковий результат може бути у формі звіту, опублікованої наукової статті, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття, проекту нормативно-правового акту, нормативного документа або науково-методичних документів, підготовка яких потребує проведення відповідних наукових досліджень або містить наукову складову, тощо (п. 22 ст. 1 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. № 848-VIII).

2.9. **Науково-технічна інформація** – будь-які відомості та/або дані про вітчизняні та зарубіжні досягнення науки, техніки і виробництва, одержані в ході науково-дослідної, дослідно-конструкторської, проектно-технологічної, виробничої та громадської діяльності, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді (ст. 1 Закону України «Про науково-технічну інформацію» від 26.11.2015 р. № 848-VIII).

3.ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ

3.1. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

3.2. Порушенням академічної доброчесності здобувачів освіти є:

- академічний плагіат;

- списування;
- обман;
- хабарництво.

3.3. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента Освітньої програми;
- відрахування з Університету;
- позбавлення наданих Університетом пільг з оплати навчання;
- інші додаткові та/або деталізовані види академічної відповідальності здобувачів освіти за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами, які погоджується із органами самоврядування здобувачів освіти.

3.4. Здобувач освіти, стосовно якого розглядається питання про порушення ним академічної доброчесності, має право:

- ознайомитись із усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності і подати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- знати про дату, час і місце та бути присутнім під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення його до академічної відповідальності;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду

4. ВИДИ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

Академічним плагіатом в кваліфікаційних роботах на здобуття ступенів вищої освіти «Магістр» та «Бакалавр», курсових роботах, авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях, тезах тощо є:

4.1. Відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

4.2. Відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

4.3. Відтворення в тексті наукової роботи наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата.

4.4. Відтворення в тексті наукової роботи наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої) без вказування на те, з якого джерела взята ця інформація.

4.5. Відтворення в тексті наукової роботи оприлюднених творів мистецтва

4.6. Будь-який текстовий фрагмент обсягом від речення і більше, відтворений в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі з іншого джерела, обов'язково має супроводжуватися посиланням на це джерело. Винятки допускаються лише для стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальновживаними.

4.7. Якщо перефразування чи довільний переказ в тексті наукової роботи тексту іншого автора (інших авторів) займає більше одного абзацу, посилання (бібліографічне та/або текстуальне) на відповідний текст та/або його автора (авторів) має міститися щонайменше один раз у кожному абзаці наукової роботи, крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків (в останньому разі допускається подати одне посилання наприкінці списку).

4.8. Якщо цитата з певного джерела наводиться за першоджерелом, в тексті наукової роботи має бути наведено посилання на першоджерело. Якщо цитата наводиться не за першоджерелом, в тексті наукової роботи має бути наведено посилання на безпосереднє джерело цитування («цитується за: _____»).

4.9. Будь-яка наведена в тексті наукової роботи науково-технічна інформація має супроводжуватися чітким вказуванням на джерело, з якого взята ця інформація. Винятки припускаються лише для загальновідомої інформації, визнаної всією спільнотою фахівців відповідного профілю. У разі використання у науковій роботі тексту нормативно-правового акту достатньо зазначити його назву, дату ухвалення та, за наявності, дату ухвалення останніх змін до нього або нової редакції.

4.10. Будь-які відтворені в тексті наукової роботи оприлюднені твори мистецтва мають супроводжуватися зазначенням авторів та назви цих творів мистецтва (якщо вони відомі). У разі використання творів виконавського мистецтва слід зазначити також індивідуальних чи колективних виконавців (якщо вони відомі). Якщо автори/виконавці невідомі, слід зазначити, що вони невідомі. У разі неможливості ідентифікувати автора, назву та/чи виконавців твору слід обов'язково зазначити джерело, з якого взято відтворений твір.

5. ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

5.1. Для констатації різновиду академічного плагіату в наукових роботах (кваліфікаційних та курсових роботах, авторефератах, дисертаціях, наукових доповідях, статтях, тезах тощо), визначеного у пункті 3.1 цього Положення, достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

- в тексті іншого автора (інших авторів) наявний такий чи майже такий текстовий фрагмент обсягом більше одного речення, як в оцінюваній науковій роботі (за винятком стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальновживаними);

- цей текст іншого автора (інших авторів) було створено раніше, ніж оцінювану наукову роботу (або інший текст автора оцінюваної наукової роботи, де наявне таке саме речення чи група речень);

- автор оцінюваної наукової роботи не посилається на цей текст іншого

частині своєї роботи) так, що незрозуміло, якого саме речення (якої саме групи речень) оцінюваної наукової роботи стосується посилання.

5.2. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 4.2 цього Положення, достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

- в оцінюваній науковій роботі міститься відтворення (повністю або частково) тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ;

- обсягом до абзацу без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту,
- обсягом більше абзацу без бібліографічного та/або текстуального посилання на автора (авторів) відтвореного тексту щонайменше один раз у кожному абзаці (крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків);

- відтворюваний текст іншого автора (інших авторів) було створено раніше, ніж оцінювану наукову роботу (або інший ідентичний за змістом текст автора оцінюваної наукової роботи).

5.3. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 3.3 цього Положення, достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

- в оцінюваній науковій роботі наведено п'ять або більше цитат з третіх джерел саме чи майже в такому обсязі, як вони наведені в іншому джерелі, без вказування на це інше джерело як джерело, з якого запозичені відповідні цитати;

- це інше джерело було створено раніше, ніж оцінювана наукова робота (або інший текст автора оцінюваної наукової роботи, де наведено такі самі цитати);

- автор не посилається на це інше джерело, або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині свого тексту) так, що з посилання незрозуміло, що саме з цього джерела насправді взяті використані автором цитати з третіх джерел.

5.4. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 4.4 цього Положення, достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

- в іншому джерелі оприлюднена та сама науково-технічна інформація (крім загальновідомої), яка наведена в оцінюваній науковій роботі;

- це інше джерело було створено раніше, ніж оцінювана наукова робота (або інший текст автора роботи, де наявна та сама науково-технічна інформація);

- автор не посилається на це інше джерело, або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині свого тексту) так, що з посилання незрозуміло, яку саме науково-технічну інформацію, використану в роботі (крім загальновідомої), автор бере з цього джерела.

5.5. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 4.5 цього Положення, достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

- в оцінюваній науковій роботі використані раніше оприлюднені твори мистецтва;

- автори (та/чи назви, виконавці, джерело) цих творів мистецтва відомі;
- в оцінюваній науковій роботі автори (та/чи назви, виконавці, джерело) цих творів мистецтва не вказані.

6. ПЕРЕЛІК ТА ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ РОБІТ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

6.1. В Університеті перевірки на академічний плагіат підлягають:

- кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти усіх ступенів (бакалавр, магістр, доктор філософії), курсові роботи, навчально-методичні праці (підручники, навчальні посібники, методичні розробки, конспекти лекцій), дистанційні курси, монографії та інші роботи, які включено до плану видань або вимагають рекомендації до видання Вченої ради Університету. Організацію перевірки вищезазначених матеріалів здійснюють завідувачі кафедр;

- рукописи статей, тези доповідей, які передаються до редакцій наукових журналів або оргкомітетів, наукові (анотовані) звіти. Організацію перевірки вищезазначених матеріалів здійснюють головні редактори наукових збірників, керівники структурних підрозділів, які проводять відповідні заходи (декани);

- дисертаційні роботи та автореферати на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня доктора філософії та доктора наук.

6.2. Перевірка на академічний плагіат здійснюється на етапі представлення матеріалів робіт для розгляду на засіданні кафедри, редакційної колегії, вченої ради структурного підрозділу. Для здійснення перевірки автор (автори) твору звертаються з заявою на ім'я керівника структурного підрозділу, в якій дає згоду на перевірку свого твору та інформує керівника щодо результатів попередньої (самостійної) перевірки на плагіат.

Роботи що підлягають перевірці на плагіат, надаються авторами в електронному вигляді у представлених форматах: doc (Word 97 – Word 2003) та docx (Word 2007).

6.3. Цим Положенням встановлюються такі показники оригінальності текстів:

- максимальний збіг інформації у кваліфікаційних роботах на здобуття ступенів вищої освіти «Магістр» і «Бакалавр» та курсових роботах не повинен перевищувати 40 %;

- максимальний збіг інформації у кваліфікаційних роботах на здобуття ступеня вищої освіти «Доктор філософії», авторефератах, монографіях, наукових доповідях, статтях, тезах тощо не повинен перевищувати 20 %. При цьому частка текстових запозичень без посилань на першоджерела повинна становити 0 %.

6.4. Строк перевірки не повинен перевищувати два тижні. За результатами перевірки автору (авторам) роботи надається довідка.

6.5. У разі незгоди з результатами перевірки автор (автори) роботи має (мають) право подати на апеляцію. Апеляція подається на ім'я ректора (для науково-педагогічних працівників, здобувачів, аспірантів, докторантів) чи на ім'я декана відповідного факультету (для студентів) у триденний термін після оголошення результатів перевірки. У цьому випадку за дорученням ректора (декана) створюється комісія для розгляду апеляції, яка повинна розглянути апеляційну заяву у тижневий термін після створення комісії. При розгляді апеляцій на результати перевірки навчальних та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр», «магістр» до складу апеляційної комісії обов'язково залучається представник органу студентського самоврядування.

Про дату, місце та час проведення засідання апеляційної комісії заявника

дні. Якщо заявник не з'явився на засідання комісії, то питання розглядається за його відсутності.

У випадку необхідності отримання додаткової уточнюючої інформації засідання апеляційної комісії може проводитись у кілька етапів. Результати засідання апеляційної комісії оформлюються відповідним протоколом.

6.6. В окремих випадках комісія за фактами академічного плагіату також може створюватися службовим розпорядженням ректора за поданням проректора з наукової роботи. До складу такої комісії можуть включатися кваліфіковані фахівці (за згодою), які не є співробітниками Університету.

7. ПРОГРАМНО-ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

7.1. Програмно-технічні засоби перевірки на академічний плагіат є допоміжним засобом перевірки робіт на предмет виявлення фактів та обсягу неправомірних запозичень у поданій роботі.

7.2. Безпосередньо перевірку матеріалів зазначених у п.5.1. Положення за дорученням керівників підрозділів здійснюють висококваліфіковані співробітники, які призначаються розпорядженням ректора;

7.3. Перевірка наукових робіт на наявність академічного плагіату проводиться з використанням програмно-технічних засобів за допомогою однієї або декількох програм, які знаходяться у відкритому доступі у мережі Інтернет та визнані науковою спільнотою (Advego Plagiat, Etxt Antiplagiat, Anti-Plagiarism тощо).

При прийнятті остаточного рішення враховується специфіка роботи, що перевіряється на наявність академічного плагіату (галузь знань, спеціальність), вид роботи (стаття, дипломна робота, монографія, підручник, дисертація тощо) та її унікальність.

8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Це положення набуває чинності з дати його затвердження Вченою радою університету та наказом ректора.

8.2. Всі зміни та доповнення до Положення розглядаються та приймаються на засіданні вченої ради та затверджуються наказом ректора Університету.

8.3. Відповідальність та контроль за виконанням Положення несуть посадові особи Університету відповідно до їх функціональних обов'язків.

Погоджено на засіданні студентської ради університету (протокол № 11 від «4» березня 2022 року).

Голова студентської ради університету

— Юлія САВЧУК